

היום נלמד בעזרת ה':

פסחים דף נד

נחלקו הדעות האם מברכים על האש ברכת 'בורא מאורי האש' במוצאי יום כיפור. הסוברים שלא מברכים: מכיון שלא נבראה האש על ידי האדם במוצאי יום כיפור. הסוברים שמברכים: מכיון שהאש שבתה ביום כיפור שהרי היה אסור להינות מהאש כל החג (שלא כמו שאר החגים שמותרת מלאכה לצורך אוכל נפש), ובמוצאי יום כיפור יש חידוש בהנאה מהאש ומברכים על כך.

באור ששבת: דווקא על אור שדלק כל יום כיפור מברכים, ולא על אש חדשה. וגם דווקא כשהאש שבתה ממלאכת עבירה כל יום כיפור (שאז מברכים על ההנאה המותרת מהאש במוצאי יו"כ). אבל במוצאי שבת מברכים רק על אש חדשה, כי טעם ברכה זו כאמור על בריאת האש לראשונה על ידי האדם במוצ"ש.

👉 *דברי אגדה הם דברים עמוקים מאד ונכללים בהם סודות התורה, לא נוכל במסגרת זו לפרש את הדברים.*

כתב ומכתב: 'כתב' זהו צורת האותיות של לשון הקודש. 'מכתב' זהו הצירוף של האותיות למילים, כלומר השפה של לשון הקודש. (על פי רבינו חננאל).

אף הצבת: צבת = צבת מברזל המשמשת לאחיזת כלים המיוצרים באש. רבי יהודה אמר מסברא שגם הצבת הראשונה בעולם נבראה בידי שמים. מכיון שאי אפשר לברואתה בידי אדם, שהרי כל צבת מיוצרת בעזרת צבת קודמת שאוחזים על ידה את הצבת החדשה הנוצרת באש. אבל חכמים לא הסכימו איתו, כי את הצבת הראשונה אפשר לייצר בידי אדם על ידי תבנית יצירה (שבלונה).

ענה פסול היה: מצד אחד כתוב שענה הוא אחיו של צבעון, ושניהם בניו של שעיר "אלה בני שעיר החורי.. וצבעון וענה". אך מצד שני כתוב שענה הוא בנו של צבעון "ואלה בני צבעון ואיה וענה"? התשובה היא שצבעון בא על אימו והוליד ממנה את 'ענה', שהוא בנו וגם אחיו (אחיו מהאם ולכן נכלל בבני שעיר).

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

(נמצאו שלוש דעות בעניין בריאת הפרד. דעת רבי נחמיה למעלה שהוא נברא בערב שבת ביהמ"ש, דעת רבי יוסי שאדם הראשון עשה אותו, ודעת רבי שמעון שענה עשה אותו).

אין אדם יודע במה משתכר: ההצלחה הכלכלית לטה בערפל. הסיבה לכך מבארים המפרשים מכיון שאם היה ידוע איזה ענף ישגשג, היו כולם רצים לעסוק בתחום ושאר התחומים היו מתבטלים. דבר שהיה גורם לאינפלציה או להפקעת מחירים (ויש להוסיף שגם עצם ביטולם של תחומי ההתעסקות אינו טוב ליישובו של עולם).

על המטבע שיצא: הרעיון להעריך מטבעות על פי השווי המסחרי שלהם (ולא על פי ערכם האמיתי), נותן אפשרות עיסקית לאנשים עניים שאין בבעלותם שדה או כרם המניבים תוצרת - להיות סוכנים של המוצרים וכך לעשות עסקים.

משנה: יש מקומות שנהגו לעשות מלאכה בט' באב, ויש מקומות שנהגו לא לעשות. ואף במקומות שנהגו לעשות מלאכה התלמידי חכמים בטלים ממלאכה (אבל למי שאינו תלמיד חכם אסור להתבטל ממלאכה לפי שהדבר נראה כגאווה). רשב"ג אומר שלעולם יעשה אדם את עצמו כתלמיד חכם לעניין זה ויתבטל ממלאכה, ואין זה נראה כגאווה, לפי שיש הרבה בטלנים בשוק ויאמרו שלא מצא מלאכה לעסוק בה.

גמרא: אמר שמואל אין תענית ציבור בבבל: במס' תענית מבואר שהיו גוזרים תעניות על הציבור כשהיה עצירת גשמים, בחלק מהתעניות היה אסור לאכול כבר מבעוד יום (= בדומה לצום ט' באב) ועוד חומרות. שמואל סובר שכיון שבבל לא זקוקה לגשמים, לכן אף אם גוזרים תענית על דבר אחר אין נוהגים בה את החומרות שיש בשאר התעניות, חוץ מתענית ט' באב שהיא כן חמורה כשאר תעניות.

משמע שלדעת שמואל ט' באב דינו כשאר תעניות. והדבר קשה - כיון שלדעת שמואל בין השמשות של ט' באב מותר באכילה ובמלאכה, ואילו בין השמשות של שאר התעניות אסור. למסקנת הגמרא - לדעת שמואל אף בין השמשות של שאר התעניות מותר.

קביעא דירחא: כשיש ספק האם בית דין עיברו את החודש או לא, נוהגים מספק ב' ימים יום הכיפורים, אבל אין נוהגים מספק ב' ימים ט' באב. (וראה ביאור תוס' ד"ה לקביעא).

רבא חולק על שמואל, וסובר שנשים מעוברות ומניקות מתענות בט' באב ומשלימות (= את התענית עד החשיכה), ואסור לאכול ולעשות מלאכה בבין השמשות.

לעשרים וארבעה: בתפילת תענית ציבור היו מוסיפים עוד שש ברכות על ה'שמונה עשרה', ובט' באב לא מוסיפים.

אינו כראשונות אלא כאחרונות: כשלא ירדו גשמים עד כסליו, היו מתחילים להתענות שלש תעניות שבהם היו אוכלים אף משחשיכה (בדומה לד' תעניות שבזמנינו), והם נקראים 'שלש תעניות ראשונות'. ואם עברו התעניות הראשונות ועדיין לא ירדו גשמים, היו מתענים תעניות נוספות שבהם אסור לאכול מבעוד יום. וכוונת רבי יוחנן שט' באב אינו קל כתעניות הראשונות הנ"ל, אלא חמור כאחרונות.

תנא קולי קולי קתני: התנא שנה את הדברים בהם ט' באב קל משאר התעניות - שבהתחלה הוא שנה את שצום ט' באב אינו קל מיוה"כ אלא רק בספקו, ואח"כ שנה שט' באב קל משאר תעניות רק בעשיית מלאכה, אבל הוא לא עסק בדברים שבהם ט' באב חמור משאר התעניות.